

Onder water

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Tara Menon

Onder water

Vertaald door Bart Gravendaal
en Karina van Santen

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 7049 6

ISBN 978 90 263 7050 2 (e-book)

© 2026 Tara K. Menon

Published by arrangement with Simon & Schuster UK Ltd,
1st Floor, 222 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HB

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

© 2026 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,
Amsterdam en Bart Gravendaal en Karina van Santen

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Oorspronkelijke titel *Under Water*

Oorspronkelijke uitgever Riverhead

Omslagontwerp Studio Rubio

Omslagillustratie © Gary Parker/Stocksy (Large Wave); Tytia Habing/
Stocksy (Mystical Shadows)

Foto auteur © Sharona Jacobs

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*Voor Shobha, mijn moeder,
aan wie ik alles te danken heb*

Zondag

Welk vreemds is gelijkwaardig aan die zoete
monotonie, waarin alles bekend en geliefd is
omdat het bekend is?

– *George Eliot*

Over de ene na de andere eilandensoort is
het zwarte doek van de ondergang gevallen.

– *Rachel Carson*

Ik meet secuur mijn droefheid af
Aan andermans verdriet
Zou dat ook haast ondraaglijk zijn
Of valt het in het niet

– *Emily Dickinson*

Ik zit in een chic restaurant – kraakheldere witte tafelkleden, gepoetst tafelzilver, obers in uniform – met drie mannen aan een tafel. In de zaal wordt luid gelachen en gepraat. Vier obers komen synchroon aanlopen en zetten voor elk van ons een bord neer met een hele vis erop. Handen schenken meer wijn in en we beginnen te eten, tillen met mes en vork stukken wit vlees van de graat.

Plotseling verslikt de man tegenover me zich. Zijn gezicht wordt roze, dan rood en dan paars. Niemand schiet hem te hulp, want alle anderen zitten ook met de hand aan de keel naar adem te happen. Hij bedekt zijn mond en hoest, een plotselinge hevige beweging. Hij laat zijn hand, met daarin een menselijke vinger met een nachtblauw gelakte glitternagel, zakken. De man rechts van me hoest een bal lang zwart haar op. De man links van me haalt een kleine teen met een zilveren ring met sterren eromheen uit zijn mond. Het restaurant is een en al hoesten, stikken, proesten, sputteren, spugen en kokhalzen. Een vrouw houdt een oor omhoog. Een andere vrouw een neus. Een duim wordt door de zaal geslingerd en belandt op onze tafel. Het schreeuwen wordt almaar luider.

Ik voel een kriebel in mijn keel en probeer hem te onderdrukken. Ik weet wat er gaat komen. Ik probeer te slikken, maar mijn mond is uitgedroogd. Ik pak mijn glas water om het weg te spoelen, maar als ik mijn mond open om een slok te nemen, kan ik het niet tegenhouden. Ik hoest.

Je oog ligt in mijn hand en kijkt me aan, bruine wimpers gekruld en nat.

1.

NEW YORK, zondag 28 oktober 2012

De felgroene bladeren van de chilipeperplant op mijn vensterbank vangen het zonlicht en de kleine bloedrode vingers reiken naar het plafond. Een briesje door het open raam laat de bladeren dansende schaduwen op de muur werpen. Het ochtendlicht legt de ragfijne barsten in de verf bloot en ik volg de grootste met de nagel van mijn wijsvinger. Als mijn benedenbuurman zijn voordeur dichtslaat, schudt het keurige vierkantje zonlicht op de muur even en komt dan weer tot rust. Ik pluk de grootste chilipeper van de plant, knijp hem hard tussen duim en wijsvinger tot hij openbarst en de kleine eiwitte zaadjes eruit springen. Ik steek de gebarsten vrucht in mijn mond zodat ik er langzaam op kan zuigen en wrijf vervolgens met mijn bevlekte vingertoppen over mijn lippen, hals en borst. De chilipepers doen me aan thuis denken.

Zo begin ik de dag als ik wakker word uit de nachtmerries. Zoals altijd duurt het niet lang. Mijn mond brandt, mijn huid prikt en gloeit, mijn lichaam staat in vuur en vlam. Mijn gezicht wordt heet, mijn temperatuur stijgt, het zweet parelt op mijn voorhoofd en slapen en biggelt over mijn wangen. Al

snel tintelt mijn onderlip, alsof duizend kleine naaldjes in het zachte vlees prikken tot het heet en gezwollen aanvoelt. Mijn neus begint te lopen en ik ga sneller ademen. Ik moet lucht naar binnen zuigen om mijn tong af te koelen.

De Maya's hebben een woord voor wat ik doe: *huuyub*, met getuitede lippen scherp inhaleren na het eten van een chilipeper. Ik sluit mijn ogen en probeer mijn parasymptatisch zenuwstelsel te activeren. Lang gecontroleerd inademen, een, twee, drie; nog langer gecontroleerd uitademen, een, twee, drie, vier. Ik concentreer me op het kleinste blaadje van de plant tot al het andere vaag wordt en ik mijn hartslag voel vertragen.

In het ondiepe water van het eiland waar ik ben opgegroeid leerde ik als kind al tijdens het zwemmen mijn hartslag onder controle te houden met mijn ademhaling. *Als je zwemt is je ademhaling het belangrijkste*, vertelde Anurak me ooit. *Voordat je kunt zwemmen moet je weten hoe je moet ademen*. Anurak kon acht minuten zwemmen zonder adem te halen. Als het meezat, kon ik het drie minuten. Arielle haalde een keer vier minuten.

De chilipepers uit Amerika (geslacht: *Capsicum*) en de pepers uit Azië (geslacht: *Piper*) zijn niet aan elkaar verwant. Chilipeper is een verkeerde benaming die ons is nagelaten door Christoffel Columbus. Koning Ferdinand en koningin Isabella wilden behalve goud vooral zwarte peper. Toen Columbus India niet vond, vond hij niet de begeerde specerij, maar wel de pittige vrucht die inheems was in het land dat hij toevallig ontdekte. Om de klap te verzachten noemde hij hem chilipeper.

Arielle en ik brachten onze jeugd door met het verzamelen van dit soort weetjes van de mannen en vrouwen – botanici, geologen, oceanologen, vlinderkenners, natuurbeschermers –

die ons eiland in de Andamanse Zee bezochten. Op een avond na het eten vertelde een Zweedse journalist ons over huuyub. Een promovendus uit Rhode Island, die graag een toontje mee wilde blazen, vertelde ons over Columbus en zijn avonturen. *Zonder hem*, zei hij zelfvoldaan terwijl hij zich nog een flinke portie witte rijst opschepte, *zouden er geen chilipepers in Thais eten zitten*. Hij keek om zich heen alsof hij applaus verwachtte, of dankbaarheid. Arielle wierp me een veelbetekenende blik toe en ik kon mijn lachen amper inhouden.

Ik laat mijn tong uit mijn mond hangen om het oppervlak voor de koele lucht zo groot mogelijk te maken. Als dat niet werkt, knijp ik met mijn duim en wijsvinger hard in mijn tong om te zien of dat het branderige gevoel verlicht. Ik weet niet waarom ik de moeite neem terwijl ik weet dat het allemaal toch geen enkel verschil maakt. De pijn die ik voel is het gevolg van een neurologische storing. De capsaïcine in de chili bindt zich aan de receptoren die het lichaam gebruikt om warmte te registreren. Mijn hersenen denken dat mijn mond letterlijk heet is, alsof ik vuur heb geslikt. Ik probeer mijn hersenen te vertellen dat ze zich vergissen, en heel even lijkt het alsof ik de controle over mijn lichaam terug heb, maar dan moet ik mijn tong weer krullen om meer lucht naar binnen te zuigen. De chilipeper waarschuwt ons voor een gevaar dat niet bestaat en zet ons lichaam onnodig in de hoogste versnelling. Alle systemen worden geactiveerd om ons te beschermen tegen de hitte die er niet is.

Een Nederlandse paleobotanicus vertelde ons over capsaïcine. Hij maakte tekeningetjes in de kantlijn van de krant om uit te leggen hoe de receptoren werken.

Arielle en ik hielden vroeger chilipeperwedstrijden. We zaten tegenover elkaar aan tafel en aten hele pepers, de ene na de andere. De enige regel was dat degene die als eerste iets moest drinken of eten had verloren. We stonden te springen, staken onze tong uit, schreeuwden, gilden, vloekten. Ik schonk altijd heel gemeen langzaam een glas koude melk in en zette het naast Arielle neer. Meestal won ik.

Als ik er genoeg van heb, trek ik het oversized T-shirt dat ik in bed aanhad uit en ga onder de douche. Ik draai de koude kraan open en stap onder het water dat zo koud is dat mijn adem stokt. Ik laat het rechtstreeks in mijn mond stromen en neem grote slokken, ook al weet ik dat het niet zal helpen. Daarna lig ik naakt en nat op de vloer van de woonkamer en druk een theedoek met ijs op mijn blote borst. Ik haal er een ijsblokje uit waarmee ik mijn gezwollen lippen langzaam verdoof.

Ik heb maar twee zichtbare littekens van die dag. Dat op mijn linkerzijde is donker en rond, een perfecte afdruk van een muntje net onder mijn heupbeen, dat je gemakkelijk voor een moedervlek kunt aanzien. Maar het litteken op mijn buik is 23 centimeter lang en zo zuiver en helderwit dat het afsteekt tegen mijn bruine huid – het ziet eruit alsof iemand me met een slagersmes langs de ronding van mijn ribbenkast heeft proberen open te snijden. Het zonlicht door het raam snijdt het litteken op mijn buik doormidden, waardoor de onderste helft in de schaduw ligt. Ik duw mijn heupen omhoog zodat ik het in zijn geheel in het licht kan zien.

Ik kende haar lichaam als het mijne – de drie piepkleine moedervlekjes op haar onderarm, de perzikvormige moeder-vlek op haar linkerschouder waar ze zo'n hekel aan had, de tatoeage van een zeeschildpad op haar rechterenkel die bij de mijne op mijn linkerenkel hoorde – maar deze versie van mij zal ze nooit zien.

Afgelopen weekend kleepte ik me uit voor een man die ik een paar uur eerder was tegengekomen en zijn adem stakte. Toen hij zichzelf weer onder controle had, vroeg hij: *Wat is er gebeurd?*

Ik ben gestruikeld, zei ik.

Tijdens het vrijen deed hij zijn best om mijn buik niet aan te raken, alsof hij bang was dat hij me met een verdwaalde hand per ongeluk weer zou kunnen openscheuren.

Er waren meer mannen met wie ik naar bed ben geweest die net zo reageerden als hij, met stokkende adem, opgetrokken wenkbrauwen en stomme verbijstering. Sommige mannen vragen me er direct naar, net als hij, maar een heleboel niet. Sommigen doen zelfs alsof ze het niet zien, en dan doen we allebei alsof ik hun reactie niet heb opgemerkt. Eerst vroeg ik altijd of ik het licht uit mocht doen voordat ik me uitkleedde, om ze het ongemak te besparen, maar de laatste tijd doe ik dat niet meer. Laat ze maar kijken. Ze zullen nooit weten van alle littekens die verdwenen zijn. In de dagen erna, als ik 's nachts niet kon slapen, telde ik alle snijwonden, schrammen en blauwe plekken op mijn lichaam. Ik kwam tot honderdzeventien.

Mijn rug begint pijn te doen van op het harde hout liggen. Ik draai me op mijn buik en trek met het laatste ijsblokjes cirkeltjes op de stoffige vloer. Ik hoor de hoge ping van een mail

die binnenkomt op mijn telefoon, en dan nog een, en nog een, en ik sta op om te kijken. Zoals ik al verwachtte, heeft elke mail een bijlage en staat er één woord in de onderwerpregel; drie opdrachten van mijn redacteur: *factchecken*, *corrigeren*, *factchecken*. In de mails zelf staat verder niets.

Ik werk bij een reismagazine voor superrijke mensen. Het heet *Cortés*. (Ja, ik weet het.) Mijn officiële functie is redactie-assistent, wat betekent dat anoniem teksten schrijven bij foto's in onze Top Vijf-serie mijn stimulerendste intellectuele bezigheid is. *De Top Vijf wildlife-bestemmingen in Zuid-Amerika*. *De Top Vijf resort-hotels in Zwitserland*. *De Top Vijf eilandretraites om je yoga te dekoloniseren*. Ik mag de top vijf niet zelf kiezen; ik krijg elke week een mail met vijf foto's en een lijstje kernpunten. Ik moet die ongrammaticale fragmenten dan omzetten in dromerig proza.

Je lezers moeten hun ogen kunnen sluiten en zich daar wanen, zei mijn redacteur op mijn eerste dag, toen hij me mijn bureau liet zien en me een blauwe koffiemok, een limegroene post-it en een pakket met materiaal van hr overhandigde. Op de mok stond een wereldkaart met scheepvaartroutes uit de zeventiende eeuw. Op de post-it stond: VERGEZICHTEN, GELUIDEN, GEUREN, SMAKEN, ERVARINGEN. De welkomstbrief op het pakket waarschuwde op drie verschillende manieren dat romantische relaties tussen werknemers ten zeerste werden afgekeurd en onmiddellijk moesten worden gemeld.

Bloemrijke teksten verzinnen om advocaten uit Manhattan en Londense bankiers weg te lokken uit hun luxehuizen naar het nog grotere comfort van luxehotels kost me geen moeite. Ik ben tussen dat soort mensen opgegroeid. In de welkomst-mok op mijn bureau heb ik losse papiertjes gestopt waarop

ik adjectieven heb gekrabbeld: *geïsoleerd, afgelegen, zuiver, ongerept, schitterend, woest, idyllisch, sprankelend, glorieus, ruig, onberispelijk, smetteloos, verlaten, betoverend, magisch, kristalhelder, rustig*. Voor elke foto kies ik er willekeurig drie uit en rangschik ze tot clichés. Ik breng mijn dagen door met het schrijven van zinnen als: *Dit idyllische strand met zijn ongerepte zand en betoverend blauwe water is de wandeling meer dan waard*.

In mijn tweede week op het werk was ik zo dom om over vissers in Goa te schrijven. Een paar minuten nadat ik de tekst had ingeleverd werd ik bij mijn redacteur geroepen, die me snel op mijn plaats zette. *We gaan op vakantie om mensen te ontlopen*, deelde hij me mee.

Ik heb die fout niet meer gemaakt, maar ik ben de afgelopen maanden alternatieve teksten gaan schrijven over elke bestemming die in de wekelijkse Top Vijf-lijst terecht komt. Ik speur het internet af naar foto's voor die B-kantjes: een jonge jongen die op een bouwplaats in Sri Lanka werkt (*De Top Vijf eco-resorts in Zuid-Azië*), een oude vrouw die kippen slacht in de Filippijnen (*De Top Vijf wrakduiklocaties over de hele wereld*), een groep tienerprostituees die dansen in een bar in Mexico (*De Top Vijf korte uitstapjes vanuit New York City*): *In een bar vol Amerikaanse toeristen die tequilashotjes drinken, bewegen meisjes in haltertopjes en hakken op de muziek, terwijl ze wachten tot ze uitgekozen worden*. Ik print de foto's op de kleurenprinter, niet ze vast aan mijn uitgetypte stukje en verstop ze in mijn bureaulade. En ondertussen denk ik: VERGEZICHTEN, GELUIDEN, GEUREN, SMAKEN, ERVARINGEN. De vereelde handen van werkende kinderen, het geluid van klinkende bierflesjes en dronken gelach, de zoete zoutheid van gemarineerde kip van de grill, de grote velden plastic flessen die in de oceaan drijven.

Een vierde mail komt binnen. Het onderwerp luidt: *De Top Vijf stranden in Afrika*. Ik open hem en zie dat hij vijf bijlagen heeft en één regel tekst: *Morgen voor het einde van de dag terugsturen*. Ik wikkel me in een handdoek en open de mail op mijn laptop. Er zijn vijf foto's van stranden, elk met een onderschrift: Trou aux Biches, Mauritius; Diani Beach, Kenia; Ifaty, Madagaskar; Bazaruto, Mozambique; Skeleton Coast, Namibië.

Ik ga morgen niet naar kantoor – ik heb tegen mijn redacteur gezegd dat ik de hele middag in de stad moet zijn voor een doktersafspraak. Hij was er niet blij mee, maar het mocht, op voorwaarde dat ik al mijn werk thuis afmaak.

Ik klik op de foto van Trou aux Biches zodat hij het scherm vult. Het zand is zacht ivoorkleurig, de aquamarijne lucht wordt overtroffen door het turquoise water. In de schaduw van enorme felroze parasols staan lege houten ligstoelen voor een rij palmbomen. Er is geen mens of dier te bekennen. Op Wikipedia lees ik dat het plaatsje in de negentiende eeuw als vissersdorp is ontstaan, dat het strand vorig jaar bij de World Travel Awards is uitgeroepen tot beste strandbestemming; dat het in het land zelf de uitgelezen plek is om naar de zons-
ondergang te kijken. Deze laatste bewering is niet geverifieerd; er worden geen bronnen vermeld.

Ik klik op een boekingswebsite voor recensies van de nabijgelegen hotels, die ofwel extatisch ofwel vernietigend zijn: *Een waar paradijs. Vreselijke service! Fantastisch personeel dat ons allemaal bij naam kende. Schimmelige kamers. Een stukje hemel op aarde!!* Ik laat een recensie over de onbevredigende huwelijksreis van een Engels stel in een vijfsterren-golfresort links liggen en

lees een artikel over de flora en fauna van het eiland.

Mauritius was ooit de enige habitat van de dodo. Toen Nederlandse zeelieden de vogels aan het einde van de zestiende eeuw voor het eerst waarnamen, waren ze niet bang voor mensen. Hun gebrek aan angst maakte ze tot een gemakkelijke prooi; dat het loopvogels waren zal niet hebben meegholpen, lijkt me. Sommige zeelieden klaagden over de smaak. Desondanks kwam de laatste waarneming van de dodo minder dan honderd jaar later.

Ik ga naar de Notities-app op mijn telefoon en schrijf: *Trou aux Biches in het district Pamplemousse is het spectaculairste strand van Mauritius. Kom voor de verrukkelijke middagzwempartijen, blijf voor de adembenemende zonsondergangen.* Ik blader online door foto's van een tempel tot ik klaar ben voor mijn volgende zin: *Onderbreek je verblijf aan de beschutte stroken ongereptivoorkleurig zand en het turquoise water voor een bezoek aan de in 1888 gebouwde grootste hindoetempel van het eiland.*

Al snel ben ik op dreef; ik heb mijn mok niet eens nodig. Diani: *adembenemend, onberispelijk, sprankelend.* Bazaruto Island: *ongerept, magisch, schitterend.* Ifaty: *woest, rustig, verbaazingwekkend.* Ik schrijf de stukjes voor de eerste vier stranden in twintig minuten, maar geen van de gebruikelijke adjectieven kan de indrukwekkende schoonheid van de Skeleton Coast beschrijven. Ik open een nieuw tabblad en lees verder. Het stuk Namibische kustlijn waar de woeste branding van de Benguelastroom de desolate Namibwoestijn ontmoet, kreeg zijn naam van een Engelsman die een beroemde schipbreuk optekende. De overblijfselen van walvissen, zehonden en meer dan duizend schepen liggen verspreid over het zand. De San, een inheems jager-verzamelaarsvolk dat door zuidelijk Afri-

ka trok, noemde dit gebied het Land dat God in Woede Schiep; Portugese soldaten noemden het de Poorten van de Hel. Tegenwoordig zijn de poorten van het Skeleton Coast National Park versierd met geverfde schedels en echte walvisbotten. Dit is geen strand voor de lezers van *Cortés*.

Als ik me heb aangekleed, pluk ik twee chilipepertjes van de plant en wikkel ze voorzichtig in een stukje vloeipapier. Ik stop ze in mijn jaszak en ga voor de rest van de dag de deur uit.